

Torvhaugstua

Torvhaugstua ble oppført på Torvhaugen, Brødløs ca. 1871. Konstruksjon er av tømmer og bindingsverk. Halve bygningen består av tømmer som kommer fra et porthus på Forvik gård som ble satt opp ca. 1790 og revet i 1871. Torvhaugstua var hjemmet til Lovise Karlsen som hadde sine røtter fra én av Helgelands mest dominerende slekter på 1600- og 1700-tallet. Slekten stamfar var hollenderen Adrian Falchner som i begynnelsen av 1500-tallet kom fra Amsterdam til Norge. Navnet Falchner fikk han etter sin geskjeft som falkefanger. Han ble etter hvert rådmann i Trondheim, og drev som skipsreder. Hans sønnedatter ble gift med dansken Jacob Pedersen som bl.a. arbeidet som lagmann i Trondheim og Jemtland. Hans sønn, Peter Jacobsen Falch ble i ung alder utnevnt til fogd på Helgeland og flyttet til Herøy, men fikk siden bo på Kronens gård Tjøtta med sin kone Anne Joensdatter. Fogdeparet ble stamfedre for noen av landets mest betydningsfulle slekter; bl.a. Dass og Sverdrup. Slekten gang forandrer seg og de stolte Falchner ble etter hvert bønder og fiskere. Fra én av disse slektene stammet Johanna Petrine Jacobsdatter, f. 1842, og hennes foreldre var født og bodde på Våg i Vevelstad. Som ung fikk hun huspost på Masterberget i Brønnø. Her møtte hun bakersvennen Karl Engen, og på slutten av 1800-tallet fikk de en datter – Lovise. Kun tre måneder etter at Lovise kom til verden, giftet Johanna seg med Anders Andersen. Paret bosatte seg i Vevelstad, og fikk flere barn sammen. I 1871 kjøpte paret husmannsplassen Torvhaugen, Brødløs. I ca. 1882 kom Brynjel Olsen Maurstad som dreng til lensmann Falch på Vevelstad. Lovise Karlsen var da 15 år gammel. Drengen ble en flittig gjest på Torvhaugen, og la sin elsk på unge Lovise. Brynjel skal ha sverget på at han ikke ville forlate Vevelstad før han hadde Lovise som sin hustru. I 1886 ble paret smidd i hymens lenker i Vevelstad kirke, og fire måneder etter brylluppet kom førstefødte Johan Ragnvald Maurstad til verden. Like etter fødselen flyttet den lille familien til Brynjels hjem i Bryggja i Nordfjord.

Torvhaugstua was built on Torvhaugen (Peat Mound), Brødløs about 1871. The construction is of timber and timber frame. Half of the building consists of timber which came from a gate house on Forvik farm that was set up about 1790 and demolished in 1871. Torvhaugstua was home to Lovise Karlsen who was descended from one of Helgeland's most dominant families in the 1600s and 1700s. The family's patriarch was the Dutchman Adrian Falchner who came from Amsterdam to Norway at the beginning of the 1500s. The name Falchner he received from his trade as a falcon catcher. He became the senior city administrator in Trondheim, and a shipping magnate. His granddaughter married the Dane Jacob Pedersen who amongst other things worked as a judge in Trondheim and Jemtland. His son, Peter Jacobsen Falch was at a young age appointed bailiff of Helgeland and moved to Herøy, but later moved to the Crown Farm Tjøtta with his wife Anne Joensdatter. The couple were to become forefathers to some of the country's most important families; including Dass and Sverdrup. Changes occur from generation to generation and the proud Falch name passed on to farmers and fishermen. From one of these families originated Johanna Petrine Jacobdatter, b., 1842, whose parents were born and lived at Våg in Vevelstad. As a young woman she worked as a house help at Masterberget in Brønnø. Here she met baker's apprentice Karl Engen, and at the end of the 1800s they had a daughter - Lovise. Only three months after Lovise was born, Johanna married Anders Andersen. The couple settled in Vevelstad, and had several children together. In 1871 the couple purchased the croft Torvhaugen, Brødløs. In approximately 1882 Brynjel Olsen Maurstad came as a farm hand to sheriff Falch at Vevelstad. Lovise Karlsen was 15 years old. The farm hand was a frequent guest at Torvhaugen, and did not conceal his love for young Lovise. Brynjel is said to have sworn that he would not leave Vevelstad until he had Lovise as his wife. In 1886, the couple forged the knot in Vevelstad church, and four months after the wedding their first child Johan Ragnvald Maurstad was born. Shortly after the birth, the little family moved to Brynjel's home Bryggja in Nordfjord.

Torvhaugstua wurde 1871 auf Torvhaugen in Brødløs (ein Ort in Vevelstad) gebaut. Die Hälfte des Hauses besteht aus Baumaterial von einem Pfortnerhaus des Forvik Gutes, das dort etwa 1790 gebaut und 1871 abgerissen wurde. Torvhaugstua war das Heim von Lovise Karlsen, deren Familie im 17. und 18. Jahrhundert zu den wichtigsten in Helgeland gehörte. Der Stammvater der Familie war der Holländer Adrian Falchner, der Anfang des 16. Jahrhunderts von Amsterdam nach Norwegen kam. Den Namen Falchner bekam er aufgrund seiner Tätigkeit als Falkner. Er war Schiffsreeder und mit der Zeit Overstadtdirektor in Trondheim. Seine Enkelin heiratete den Dänen Jacob Pedersen, der unter anderem als Lagmann (Rechtsgelehrter oder Richter) in Trondheim und Jemtland tätig war. Dessen Sohn, Peter Jacobsen Falch, wurde in jungen Jahren zum Fogd in Helgeland ernannt, und zog zunächst nach Herøy und lebte später auf dem Krongut Tjøtta mit seiner Frau Anne Joensdatter. Das Fogdehepaar wurde Stammvater und –mutter für mehrere der bedeutendsten Familien im Land, u.a. Dass und Sverdrup. Im Laufe der Zeit wurden aus den stolzen Falchners Fischer und Bauern. Von einem dieser Familienzweige stammte Johanna Petrine Jacobsdatter, geboren 1842. Ihre Eltern waren auf Våg in Vevelstad geboren und lebten dort. In jungen Jahren bekam Johanna Petrine einen Posten auf Mastaberget in Brønnø. Hier traf sie den Bäckergehilfen Karl Engen und 1897 bekamen die beiden eine Tochter – Lovise. Nur drei Monate nach Lovises Geburt, heiratete Johanna Anders Andersen. Das Paar zog nach Vevelstad und bekam mehrere Kinder zusammen. 1871 kauften sie den Häuslerhof Torvhaugen in Brødløs. Ca. 1882 kam Brynjel Olsen Maurstad als Knecht zum Lensmann (früher: Verwaltungsbeamter, heute: Polizeichef) Falch in Vevelstad. Lovise Karlsen war 15 Jahre alt. Der Knecht wurde ein häufiger Gast auf Torvhaugen und verliebte sich in Lovise. Brynjel soll geschworen haben, dass er Vevelstad nicht ohne Lovise verlassen würde. 1886 wurde das Paar in der Vevelstad Kirche getraut, und vier Monate nach der Hochzeit kam der Erstgeborene, Johan Ragnvald Maurstad, zur Welt. Kurz nach der Geburt zog die kleine Familie nach Bryggja in Nordfjord, Brynjels Heimat.

Foto: Inge Ingebrigtsen

Foto: Utstilling/Exhibition

